

робіт, викривлення звітних даних або обману держави в інший спосіб; завдання шкоди у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин; вчинення діянь із ознаками кримінального правопорушення. Це ж стосується й випадків, коли особою надано письмове зобов'язання про взяття на себе повної матеріальної відповідальності за забезпечення цілісності майна та інших цінностей, переданих їй для зберігання або для інших цілей. Посадові особи, винні в незаконному звільненні зі служби чи переведенні поліцейського за шкоду, завдану у зв'язку з виплатами такій особі матеріального і грошового забезпечення за час вимушеного прогулу або різниці за час проходження служби на нижче оплачуваній посаді, несуть повну матеріальну відповідальність у судовому порядку.

Водночас закон визначає, що за шкоду, завдану розкраданням або втратою озброєння, зброї та боєприпасів до неї, особа несе підвищену матеріальну відповідальність у кратному співвідношенні до вартості такого майна, але не більше десятикратного розміру. При цьому, перелік військового та іншого майна, нестача або розкрадання якого відшкодовується винними особами у кратному співвідношенні до його вартості, визначатиме уряд.

Відтак, як висновок, можемо вказати, що матеріальна відповідальність поліцейських поділяється на обмежену, повну та підвищену. В свою чергу, вид відповідальності залежить від особливостей служби, посадових обов'язків працівників, способу заподіяння шкоди, ступеня і форми вини, стану особи, яка заподіяла шкоду, а також значення та виду майна.

Одержано 11.11.2019

УДК 658.5

Андрій Сергійович ДЯДІН,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри соціальних

та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

СИНЕРГЕТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В основі синергетичної концепції лежать результати дослідження процесів організації і дезорганізації, де існують взаємозалежні й взаємообумовлені матеріальні об'єкти з рівноважною й

нерівноважною структурною організацією, які утворюються в ході рівноважних і нерівноважних процесів.

Деякі вчені висловлюються про синергізм як про нову наукову парадигму, під якою розуміють певну сукупність загальноприйнятих ідей і методів наукового дослідження, яку можна коротко охарактеризувати як напрям нелінійної самоорганізації.

Можна відзначити, що синергізм це напрям, що вивчає процеси утворення колективної взаємодії об'єктів підсистем, що відбуваються при нерівномірних умовах, та супроводжуються інтенсивним обміном матеріально-речовинними елементами і характеризуються відсутністю чіткої детермінації ззовні.

Розрізняючи процеси організації й самоорганізації слід зазначити їх загальну ознаку – утворення однорідних стабільних статичних структур.

Результатом самоорганізації стають виникнення, взаємовплив, а також взаємодія більше складних інформаційних об'єктів, ніж елементи зовнішнього середовища.

Традиційний підхід до управління економічними системами заснований на лінійному уявленні про функціонування систем, відповідно до якого результат зовнішнього впливу є лінійним підсумком зусиль (вплив – результат).

Моделювання глобальної діяльності великих компаній характеризують наступні базові умови розрахунків: не лінійність зміни економічних систем, багатофакторність, різномірність, багатосистемність. Тому концепція синергізму як виникнення й розвитку позитивного зворотного зв'язку повинна стати новою парадигмою управління підприємствами як економічними системами. Саме синергетичні ефекти, що характеризуються як результати кооперативної дії приводять до зміни якості і є ефективним інструментом оцінки інновацій у складних моделях.

Вивчення і використання потенціалу синергетичних зв'язків суб'єктів господарювання представляється винятково важливим у сучасних умовах, коли актуальним є завдання використання переваг міжнародного технологічного поділу праці, побудованого на нових принципах управління складними системами.

Разом з тим, класичне визначення синергетичних зв'язків: це зв'язки, що при спільних діях незалежних елементів системи забезпечують збільшення загального ефекту до величини більшої, ніж сума їх ефектів, але в умовах автономно діючих елементів.

Організація може розглядатися як об'єкт, або самостійна ціль; вона може розглядатися і як якість, або засіб внутрішньої, якісної реорганізації.

Як у першому, так і в другому випадку організація виражає форму адаптивної позиції, однак якщо в першому випадку ця форма і є ціль, то у другому випадку – являє собою процес і має характер самоорганізації, тобто відбувається внутрішня реорганізація, а сам суб'єкт являє собою фактор, що вимагає активної підприємницької позиції.

Акцент варто робити на самоорганізації, на структурах, що самозмінюються, при яких необхідні процеси «організують себе самі». Можна виділити два полярних способи побудови структур: ієрархію й гетерархію. Дослідження дозволяють зробити висновок, що суб'єкт завжди прагне створювати ієрархічні системи з відносинами суворого підпорядкування й монополюючою владою центрального органу управління. Помічено тенденцію руйнування штучних систем після ослаблення або припинення впливу централізованої влади.

У теорії й практиці менеджменту відомі й децентралізовані структури управління. Дослідження показують, що надскладні завдання можуть вирішуватися лише в структурах, де немає монополюючої авторитарності, де спостерігається поліцентристський розподіл повноважень. Щоденним режимом системи, що самоорганізується, є гетерархія, тобто здатність створювати тимчасові ієрархічні структури. Ієрархія створюється за потреби щодо вирішення проблемних питань, що вимагають вольового зусилля або певних професійних знань. Практично можливі різні варіанти й комбінації зміни структур з метою виживання організації.

Для самоорганізації системи характерні такі риси як спонтанність і випадковість, а характерною умовою самоорганізації є властивість автономності. Це означає, що система реагує насамперед на внутрішні зв'язки, тобто орієнтується на особисті цілі. Зовнішнє середовище в найкращому разі ініціюють певні зміни. При цьому підсумок зміни стану також визначається саме взаємозв'язками у внутрішній структурі, а не зовнішнім поштовхом.

Системи і їх компоненти піддаються змінам, які в рівноважних, закритих системах гасяться самі по собі. У відкритих системах, під впливом зовнішнього середовища, внутрішні коливання можуть наростати до такої межі, коли система не буде в змозі їх погасити.

Оскільки кожний структурний елемент підсистеми має свій потенціал, свої функції і можливості, менеджмент має об'єднати зусилля окремих підрозділів в єдиний організм і організувати взаємодію, з метою формування загальної результативності.

Таким чином, поняття «синергія» використовується для характеристики унікальної властивості складної економічної системи, що дозволяє перевищити її кількісні або якісні показники

над сумою кількісних або якісних показників частин цієї системи, і реалізованого зусиллями менеджменту підприємства.

Досягнення синергетичного ефекту жадає від менеджменту підприємства значних зусиль і забезпечення наступних погоджених дій: виявлення, аналіз і систематичне відновлення доданків синергії спільної діяльності; облік факторів синергії на всіх стадіях і напрямках діяльності в інтересах внутрішнього й зовнішнього ринків; планування показників синергії, постановка відповідних цілових завдань, організація й контроль їхнього виконання в системі менеджменту.

На нашу думку синергетична складова діяльності це не лише додаткова реалізація товарів, але й можливість значного підвищення іміджу підприємства за рахунок входження в корпоративне утворення або використання торгівельної марки; забезпечення заданого рівня й покращення якості продукції відповідно до потреб і запитів споживачів; трансферт сучасних технологій і знань.

Одержано 04.11.2019

УДК 338.242:339.9

Зінаїда Богданівна ЖИВКО,

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри менеджменту

Львівського державного університету внутрішніх справ

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ УБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Шляхом прийняття та реалізації управлінських рішень здійснюється вплив на об'єкт управління, забезпечується його безпекова діяльність. Якість управлінських рішень впливає на дотримання економічних пропорцій, обсягів виробництва, ефективність використання потенціалу підприємства, прийняття заходів забезпечення. За всі прийняті управлінські рішення несе відповідальність керівник підприємства, за умови колегіального прийняття управлінських рішень несуть відповідальність всі члени президії чи апарату управління.

Значення виробництва для суспільства полягає у використанні енергії підприємців, менеджерів, персоналу та ресурсів у діяльності, спрямованих на отримання прибутку, збільшення продуктивності праці за добросовісних умов діяльності і дотримання чинного законодавства, участі в добросовісній і чесній конкурентній боротьби без шахрайства та фінансових порушень.